

**ДО ОБҐРУНТУВАННЯ НОМЕНКЛАТУРИ
НОРМАТИВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ТЕХНІЧНОГО
СЕРВІСУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ
ПРИ ПОСТАЧАННІ**

**Рубльов В.І., д.т.н., проф., Войтюк В.Д., д.т.н., доц.,
Рубльов В.Є., бакалавр**

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Технічний сервіс наведений як комплекс робіт та послуг із забезпечення покуців сільськогосподарськими машинами, ефективного використання та підтримання їх у справному стані. Наведені технологічні процеси постачання з різноманітною номенклатурою існуючих послуг. Обґрунтована номенклатура нормативної документації на її розробку і використання.

Ключові слова: технічний сервіс, сільськогосподарські машини, постачання, технологічний процес, послуги, нормативні документи

Постановка проблеми. Відповідно Закону України „Про захист прав покупців сільськогосподарських машин” [1] технічний сервіс - це комплекс робіт та послуг щодо забезпечення покуців сільськогосподарськими машинами, ефективного використання та підтримання їх у справному стані протягом всього періоду експлуатації. Технічний сервіс (далі «ТС») як комплекс робіт і послуг передбачає необхідність розглядати його концептуально з використанням системного принципу. В основі доцільно розглядати процес управління якістю ТС і техніки [2].

В середньому 13,6% (для окремих груп машин - від 0 до 75%) від їхнього загального числа формується на стадії проектування; 68,3% (для окремих груп машин - від 0 до 100%) - при виготовленні і 18,1% (для окремих груп машин - від 0 до 38%) - при постачанні споживачеві [3].

При розгляді теоретичних положень формування якості сільськогосподарської техніки (далі «СГТ») слід обов'язково урахувати сукупність таких стадій її життєвого циклу: проектно-конструкторські роботи, виготовлення, постачання, експлуатація, у тому числі використання техніки у технологічних процесах сільськогосподарського виробництва, технічне обслуговування (далі «ТО») й її відновлення. Однак, стандарт ГОСТ 15.001-88 [4] не містить в переліку експлуатаційні документи і документи на виконання ТС.

В той же час, Закон України «Про стандарти, технічні регламенти та

процедури оцінки відповідності» [5] передбачає необхідність розробки вказаних нормативних документів (далі «НД») на розробку, виготовлення і послуги.

Проблема. Вищевказане визначає проблему удосконалення номенклатури конструкторської документації (далі «КД») і її реалізації при розробці у відповідності до вищевказаного Закону України [5].

Аналіз останніх досліджень. Сучасні законодавчі вимоги до НД [5] передбачають разом зі стандартами розробку технічних і технологічних регламентів. Особливо технологічний регламент має значення у практиці управління якістю продукції при визначених вимогах у світовому стандарті ДСТУ ISO 9004-2001 [2]. Він як основу управління якістю продукції розглядає процеси. Обов'язковість КД щодо послуг ТС (постачання, монтажу, експлуатації, технічного обслуговування) не передбачена ГОСТ 15.001-88 [4]. Вони не враховуються, як обов'язкові, і у ГОСТ 2.601-95 [6].

Мета роботи. Пристосувати перелік КД до законодавчих вимог Закону України «Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності» [5].

Задачі.

1. Виконати аналіз вимог щодо КД по забезпеченню якості ТС при постачанні СГТ і обґрунтувати її перелік.
2. Сформулювати вимоги до КД і розробити рекомендації по забезпеченню якості ТС при постачанні СГТ.

Методика роботи. При обґрунтування НД щодо забезпечення якості ТС СГТ використовували метод інформаційного пошуку і морфологічного аналізу з використанням матриці у виді таблиці 1.

Результати досліджень. Встановлена невідповідність існуючих документів [4, 6] Закону України «Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності» [5] та їх відсутність для ТС.

По рівнянню з ГОСТ 15.001-88 [4] стандарт ГОСТ 2.601-95 [6] розглядає одинадцять експлуатаційних документів, які не підлягають обов'язкової розробці (таблиця 1). Проте, тільки три документа з одинадцяти містять питання, що пов'язані з ТС виробу при постачанні:

1. Керівництво щодо експлуатації машини.
2. Інструкція по монтажу, пуску, регулюванню і обкатки.
3. Учбово-технічні плакати про конструкцію виробу, принципи дії, прийоми використання, ТО.

З урахуванням вищевикладеного проблема якості СГТ й послуг при ТС полягає в глибокій різниці між вимогами споживачів до них і їхньою фактичною якістю. Рішення проблеми задоволення запитів споживачів

СГТ й послуг зв'язано із системою факторів, що впливають на їхню якість.

У цьому плані концепція ТС по управлінню якістю СГТ й послуг при її експлуатації повинна включати наступні складові:

1. Постачання й реалізація - продаж.
2. Використання техніки в технологічних процесах сільського господарства.
3. Технічне обслуговування техніки.
4. Ремонт техніки.

Наведене вказує на доцільність розробки документів, вказаних у таблиці 1, для СЖЦ постачання і реалізації-продажі. Необхідно враховувати техно-логічні принципи. Постачання СГТ взагалі передбачає найбільш характерну наступну номенклатуру технологічних операцій [7]: транспортування, розвантаження, вхідний контроль, зберігання СГТ у посередника, доскладання машин на підприємстві матеріально-технічного забезпечення, передпродажне обслуговування, завантаження СГТ і транспортування її споживачу. При розробці НД треба враховувати контроль, як складову технологічних процесів [8]. Необхідно в картах контролю використовувати приймальний рівень дефектності "q" [7, 9]. Для автоматичної обробки результатів контролю доцільно нормовані показники якості позначити шифром з шестью цифрами.

Таблиця 1. Види експлуатаційних документів, що містять питання ТС

Вид документу	Визначення
1. Керівництво щодо експлуатації	Містить інформацію про конструкцію, принцип дії, характеристики (властивостях) виробу, його складових частинах і вказівки, необхідні для правильної і безпечної експлуатації виробу (використання по призначенню, ТО, поточному ремонту, зберіганню і транспортуванню) і оцінки його технічного стану при визначенні необхідності відправки його в ремонт, а також інформацію щодо утилізації виробу і його складових частин.
2. Інструкція по монтажу, пуску, регулюванню і обкатки	Містить інформацію для монтажу, наладки, пуску, регулювання, обкатки, задачі виробу і його складових частин в експлуатацію на місці його використання.
3. Учбово-технічні плакати	Містить відомості про конструкцію виробу, принципи дії, прийоми використання, ТО, утилізації, галузях технічних знань з необхідними ілюстраціями.

По результатах спостережень і аналізу НД (ДСТУ, ГОСТи, ТУ) розроблені рекомендації до статистичного контролю СГТ при постачанні.

Висновки. Визначена проблема удосконалення номенклатури КД щодо виконання послуг ТС СГТ при постачанні. Обґрунтована необхідність пристосування переліку КД до законодавчих вимог. Сформульовані вимоги до КД, розроблені рекомендації щодо забезпечення якості ТС СГТ при постачанні.

Список використаних джерел:

1. Закон України „Про захист прав покупців сільськогосподарських машин”.
2. ДСТУ/ISO 9004:2001 (ISO 9004:2000). Системи управління якістю. Настанови щодо поліпшення діяльності.
3. Рубльов В.І. Виготовлення - ведучий фактор забезпечення якості сільськогосподарської техніки. Вісник ХНТУСГ ім. П.Василенко.- «Ресурсозберігаючі технології, матеріали та обладнання у ремонтному виробництві». Вип. 110.,-Харків. 2011-320 с.
4. ГОСТ 15.001-88 Система разработки и постановки продукции на производство. Продукция производственно-технического назначения.
5. Закон України „Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності”.
6. ГОСТ 2.601-95 Единая система конструкторской документации. Эксплуатационные документы.
7. Рубльов В.І., Войтюк В.Д. Управління якістю технічного сервісу і сільськогосподарської техніки при постачанні. Посібник; За ред. проф. В.І.Рубльова. 2-е видання доп.-К.: Видав.НАУ, 2006.-236 с.; іл.
8. ГОСТ 3. 1109-82 ЕСТД. Термины и определения основных понятий.
9. ГОСТ18242-72 Качество продукции.. Статистический приёмочный контроль по альтернативному признаку. Планы контроля.

Аннотация

К ОБОСНОВАНИЮ НОМЕНКЛАТУРЫ НОРМАТИВНОЙ ДОКУМЕНТАЦИИ ТЕХНИЧЕСКОГО СЕРВИСА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ТЕХНИКИ ПРИ ПОСТАВКЕ

Рублёв В.И., Войтюк В.Д., Рублёв В.Е.

Технический сервис описан как комплекс работ и услуг по обеспечению покупателей сельскохозяйственными машинами, эффективного использования и поддержания их в исправном состоянии. Приведены

технологические процессы поставки с разнообразной номенклатурой существующих услуг. Обоснована номенклатура нормативной документации на её разработку и использование.

Ключевые слова: *Технический сервис, сельскохозяйственные машины, поставка, технологический процесс, услуги, нормативные документы*

Abstract

TO THE SUBSTANTIATION OF THE NOMENCLATURE OF THE NORMATIVE DOCUMENTATION OF THE TECHNICAL SERVICE OF AGRICULTURAL MACHINERY WITH THE DELIVERY

Rublov V.I., Vojtuk V.D., Rublov V.E.

Technical service is described as the complex of works and services on the guarantee of buyers with agricultural machines, effective use and their maintenance in the working order. The technologically effective processes of delivery with the diverse nomenclature of the existing services are given. The nomenclature of normative documentation on their fulfillment and development is substantiated.

Keywords: *Technical service, agricultural machines, delivery, technological process, service, the normative documents*